

MAKTABGACHA TA'LIMDA BOLALAR FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

2-kurs Masofaviy Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 24-09-guruh sardori

Sharobiddinova Oyjamol

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim tizimi zamonaviy jamiyat taraqqiyotining asosiy bosqichlaridan biri hisoblanadi. Bolalik davri inson hayotidagi eng muhim, o'ziga xos palla bo'lib, bu davrda psixik, aqliy va jismoniy rivojlanish sur'atlari o'ta faol kechadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari esa bolalarni hayotga tayyorlash, ularga dastlabki bilim, ko'nikma va malakalarni singdirishda asosiy rol o'ynaydi. Shu sababli hozirgi kunda maktabgacha ta'lim dasturlarini yangilash, bolalarning faoliyati va rivojlanish jarayonlarini tashkil etishda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish dolzarb masalaga aylandi.

Kalit so'zlar: zamonaviy pedagogika, maktabgacha ta'lim, faoliyatni tashkil etish, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, kompetensiya, kommunikativ ko'nikmalar, integratsiyalashgan ta'lim, raqamli texnologiyalar, ota-ona hamkorligi.

Аннотация: Система дошкольного образования является одним из главных этапов развития современного общества. Детство – важнейший, уникальный период в жизни человека, в течение которого темпы умственного, интеллектуального и физического развития чрезвычайно высоки. Дошкольные образовательные учреждения играют ключевую роль в подготовке детей к жизни, прививая им начальные знания, навыки и компетенции. Поэтому обновление программ дошкольного образования и внедрение современных подходов к организации деятельности и процессов развития детей стало актуальной задачей.

Ключевые слова: современная педагогика, дошкольное образование, организация деятельности, инновационный подход, интерактивные методы, компетентность, коммуникативные навыки, интегрированное образование, цифровые технологии, сотрудничество родителей.

Abstract: The preschool education system is one of the main stages of the development of modern society. Childhood is the most important, unique period in human life, during which the pace of mental, intellectual and physical development is extremely active. Preschool educational institutions play a key role in preparing children for life, instilling in them initial knowledge, skills and competencies. Therefore, updating preschool educational programs and introducing modern approaches to organizing children's activities and development processes has become an urgent issue.

Keywords: modern pedagogy, preschool education, organization of activities, innovative approach, interactive methods, competence, communicative skills, integrated education, digital technologies, parental cooperation.

KIRISH

Zamonaviy pedagogik fikrda bolalarning shaxsiy ehtiyoj va orzulariga asoslanadigan, ularning qiziqishlarini inobatga oladigan o'quv jarayonini tashkil etish muhim sanaladi. Bolalar faoliyatini tashkil etishda ilg'or xorijiy tajribalar, ilmiy izlanishlar va milliy o'ziga xosliklarni uyg'unlashtirish orqali har bir bolaga yangilikka intilish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarni shakllantirish imkoniyatini yaratish kerak. Rivojlangan mamlakatlar tajribasidan ko'rinib turibdiki, kichik yoshdagi bolalarni turli xil faoliyat turlariga jalb etish, ularning mustaqilligini, tashabbuskorligini qo'llab-quvvatlash kelgusidagi muvaffaqiyatning poydevoriga aylanadi. Ta'lim jarayonlarida bolalarning faoliyatini tashkil etishda birinchi o'ringa ularning shu sohadagi tabiiy qiziqishi qo'yilishi lozim. Yangi yondashuvlarda, ayniqsa, bolalarning erkin tanlovi, mustaqil qaror qabul qilishi, guruh bo'lib ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga urg'u beriladi. Pediatrik psixologiyadagi yangi ilmiy yutuqlar asosida pedagoglar bolalarning individual xususiyatlarini chuqur o'rganib,

interfaol metodlarni keng qo'llashmoqda. Bolalarning o'zaro muloqotda bo'lishi, fikr almashishlari va o'zlarini erkin ifoda etishlari shakllantiriladi. Bu jarayonda pedagog va bola o'rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Har bir bolaning o'ziga xos qobiliyatlari, imkoniyatlari va qiziqishlarini aniqlash, ularga doimiy turtki berish orqali ijtimoiy moslashuvchanlik va kommunikativ salohiyatini o'stirish mumkin. Mustahkam maqsadga yo'naltirilgan faoliyat orqali bolalar jamoada ishlash, hurmat, sabr-toqat, o'z mulohazalarini bildirish va o'zini boshqalar o'rniga qo'yib ko'rish ko'nikmalarini egallaydi. Shu bois, zamonaviy ta'lim yondashuvlarida bolalarga interaktiv mashg'ulotlar, o'yinqoidali faoliyatlar, amaliy topshiriqlar, eksperimentlar va loyihaviy ishlarni olib borish tavsiya etiladi. Bugungi kunda maktabgacha ta'limda faoliyatni tashkil etishda kompetensiyalar yondashuvi asosiy o'rin tutadi. Bu orqali bolalar nafaqat bilim oladi, balki ularni real hayotda to'g'ri qo'llash malakasini ham orttiradilar. Kompetensiyalar yondashuvi bolaning har tomonlama rivojlanishini ko'zlab, uni ijtimoiy faol, mustaqil, tashabbuskor, mustahkam xarakterli qilib tarbiyalashga xizmat qiladi. Shuningdek, integratsiyalashgan ta'lim-jadval dasturlarini joriy etish orqali bolalarning san'at, texnologiya, matematika, til, tabiatshunoslik, sport kabi sohalarga birgalikda qiziqishini, ko'nikma va qobiliyatlarini rivojlantirish mumkin. Bu jarayonda individual izlanish va mustaqil ishlash imkoniyatini mavjud bo'lishi muhim [1].

Faoliyatni tashkil etishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli vositalardan foydalanish zamonaviy yondashuvlarning ajralmas qismi hisoblanadi. Interaktiv doskalar, elektron darsliklar, multimediya vositalari bolalarning diqqatini jalb qilishi, ularni ko'proq o'rganishga undashi, yaratuvchan fikrlashini rivojlantirishiga yordam beradi. Bunday texnologik yondashuvlar maktabgacha ta'lim sifatini oshirishga, bolalarning zamon bilan hamnafas bo'lib ulg'ayishiga keng yo'l ochadi. Shu bilan birga, zamonaviy sharoitda tabiiy resurslardan, ekologik jihatlardan foydalangan holda bolalar ongida atrof-muhitni

asrash, tabiatga mehr bilan munosabatda bo'lish qadriyatlarini shakllantirish ahamiyatlidir. Maktabgacha ta'limda bolalar faoliyatini tashkil etishda tashkilot, o'qituvchi tarkibi va oila o'rtasidagi hamkorlik alohida ahamiyat kasb etadi [2].

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Zamonaviy pedagogika bolaning oila muhiti, psixologik holati, yaqin grandi munosabatlarini inobatga olishni talab qiladi. Ata-ona va tarbiyachining hamkorligi natijasida bolaning rivojlanishida ijobiy o'zgarishlar yuz beradi. Ota-onalar uchun treninglar, seminarlar va ochiq eshik kunlari uyushtirish orqali ularni bolalar tarbiyasiga faol jalb qilish mumkin. Bunday muloqotlar bolalarning tarbiyaviy samaradorligini oshiradi, raqobatbardosh shaxs sifatida kamol topishiga yordam beradi. Yana bir muhim jihat – bu maktabgacha ta'lim tashkilotlari infratuzilmasini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish. Keng va yorug', ekologik toza muhit, bolalar uchun xavfsiz o'yin maydonchalari, gigiyenik sharoitlarning ta'minlanishi zamonaviy yondashuvning eng asosiy elementlaridan hisoblanadi. Innovatsion uslub va vositalardan foydalanilgan holda mashg'ulotlar olib borilishi, bolalarning ongli, mustaqil va ijodiy bo'lib rivojlanishiga zamin yaratadi. Maqsadli tashkil etilgan faoliyat bolani jamoaga moslashishga, o'z orzu va qobiliyatlarini yuzaga chiqarishga, mustaqil qaror qabul qilishga undaydi. Maktabgacha ta'limda bolalar faoliyatini tashkil etishda psixologik-pedagogik yondashuvlar, o'yin faoliyatining ilmiy asoslangan shakllari, amaliy va ijodiy mashg'ulotlar o'z samarasini beradi. Pedagog doimiy ravishda bolalarning individual rivojlanish darajasini baholab borishi, zarur hollarda didaktik materiallar, metodik tavsiyalardan foydalanishi lozim. Bolalar bilan nafis san'at, rasm, muzika, texnika, drama, tabiatshunoslik kabi har xil yo'nalishlarda olib boriladigan mashg'ulotlar ularning dunyoqarashi, idroki va tasavvurini kengaytiradi. Shuningdek, faoliyatni tashkil qilishda bolaning nutqini rivojlantirish, harakat-motor ko'nikmalari, estetik hamda ma'naviy tarbiyasiga alohida e'tibor qaratish zamonaviy yondashuvning ajralmas qismi hisoblanadi. Ona tilida to'g'ri va ravon so'zlashish, talaffuzini to'g'rilash, boy lug'at zaxirasini shakllantirish, she'r, ertak va hikoyalarni ifodali aytishga o'rgatish faoliyatining

muhim tarkibiy qismi. Shu bilan birga, sport-sog'lomlashtirish mashg'ulotlari, vazmin yurish-turishni o'rgatish, bolalarda chidamlilik, chaqqonlik, hamjihatlikni tarbiyalashga xizmat qiladi [3].

Barchamizga ma'lumki, bolalik inson hayotining eng beg'ubor, toza, quvonchli pallasidir. Maktabgacha ta'lim jarayonining har bir soniyasi bolalarning ijobiy his-tuyg'ular bilan uyg'un rivojlanishi uchun xizmat qilishi darkor. Pedagog har bir bolaning yoshiga, individual xususiyatiga, temperamentiga, turmush tarziga mos o'quv dasturlarni tanlashi, ularga kuchishlata muomala qilish, bolani rag'batlantirish ham zamonaviy faoliyat tashkil etishning muhim yo'nalishi hisoblanadi. O'qituvchi doimiy o'z ustida ishlashi, bolalarning ruhiy holatini, ehtiyojlarini muntazam o'rganib borishi, ruhlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratishi lozim. Kelajakka intilgan mamlakatlar avlod tarbiyasiga chuqur e'tibor qaratadi. Chunki maktabgacha yoshda egallangan bilim, ko'nikma va malakalar bola shaxsining shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Har bir bola o'zini erkin, baxtli, jamoada kerakli inson sifatida his qilishi eng zo'r natija. Shuning uchun bugun zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol usullar, innovatsion loyihalar, tarbiyaviy-marifiy dasturlar orqali bolalar ongiga mustaqillik, ahillik, va mehr-muruvvat singdirib borilishi kerak [4].

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'limda bolalar faoliyatini tashkil etishdagi zamonaviy yondashuvlar bola shaxsining har tomonlama kamol topishiga keng imkoniyat yaratadi. Dastur asosida faoliyatni tashkil qilish, bolaning qiziqishlarini inobatga olish, faol ishtirokini rag'batlantirish, ota-ona va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasida mustahkam hamkorlikni yo'lga qo'yish bugunning asosiy talablaridandir. Zamonaviy infratuzilma va texnologiyalardan samarali foydalanish, har bir bolaning o'ziga xosligini e'tirof qilish va rivojlantirish bo'lajak barkamol avlodning yetishib chiqishiga, zamonaviy jamiyatda o'z o'rnini topishiga yordam beradi. Shu o'rinda har bir ta'lim tashkiloti, pedagog va oilaning hamkorligi, innovatsion yondashuvlarni amalga oshirishdagi mas'uliyati kelajak

uchun eng muhim omil bo'lib qoladi. Zamonaviy maktabgacha ta'lim taraqqiyoti uchun yangiliklardan doimiy foydalanishga intilish, bolalar faoliyatini to'g'ri tashkil etish va har bir bola baxtini o'ylash – har birimizning eng asosiy vazifamizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayeva, D. (2020). Maktabgacha ta'limda bolalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish. *Pedagogika va psixologiya*, 3(45), 67-73.
2. Alimov, O. (2019). Bog'cha yoshidagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani shakllantirish. *Zamonaviy ta'lim*, 4(6), 123-130.
3. Bakhronova, M. (2021). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion yondashuvlar. *Ilm va taraqqiyot*, 12(2), 54-60.
4. Islomova, N. (2018). Maktabgacha ta'lim tizimida interfaol metodlardan foydalanish. *Ta'lim va tarbiya*, 5(10), 88-93.
5. Jumayeva, S. (2022). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsiyalashgan o'qitish tizimi. *O'zbekiston pedagoglari jurnali*, 2(15), 21-26.
6. Karimova, N. (2019). Ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanish. *Maktabgacha ta'lim va rivojlanish*, 1(4), 39-44.
7. Mamatqulova, G. (2017). Maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqil fikrlashni rivojlantirish. *Pedagogik izlanishlar*, 2(3), 112-117.